

Årgång 34 | Nr 1 | 2021

PARNASSIA

Föreningen Smålands Flora

Föreningen Smålands Flora

Föreningen startade år 1982.

Medlemsavgiften för 2021 är 100 kr och för familjemedlemsskap är avgiften 25 kr. För detta får du möjlighet att delta i föreningens aktiviteter! Fullbetalande får dessutom *Parnassia* (2 häften om året, tillsammans minst 32 sidor).

Föreningens plusgiro: 66 29 27 -3

Styrelse 2020–2021

Ordförande: Tomas Burén, Adelgatan 11A, 393 50 Kalmar
Tel. 070-356 46 97. E-post: tomas.buren@netatonce.net

Vice ordförande: Margareta Edqvist, Syrengatan 19, 571 39 Nässjö
Tel. 070-231 35 82. E-post: margareta.edqvist@telia.com

Sekreterare: Åke Widgren, Ronnebygatan 10, 371 32 Karlskrona
Tel. 070-983 14 49. E-post: cotula@gmail.com

Kassör: Uno Pettersson, Vårlöksvägen 7, 352 51 Växjö
Tel. 0470-751734. E-post: uno_p@hotmail.com

Per Darell, Rökesvens väg 14, 342 34 Alvesta
E-post: per.darell@gmail.com

Mats Halling, Helgsjö 2, 593 92 Västervik
Tel. 0490-921 01. E-post: mats.halling@hushallningssallskapet.se

Eric Lundén, Svebiliusgatan 6, 39234 Kalmar
Tel. 073-766 48 95. E-post: eric.lunden1@gmail.com

Åke Rühling, Humlekärrshultsvägen 10, 572 41 Oskarshamn
Tel. 0491-771 61. E-post: ake.ruhling@telia.com

Tommy Nilsson, Villagatan 8, 570 80 Virserum
E-post: tommy@virserum.com

Slätterblomma
Parnassia palustris

Mosippa i Jönköpings län - smålandsdelen

▪ **Margareta Edqvist**

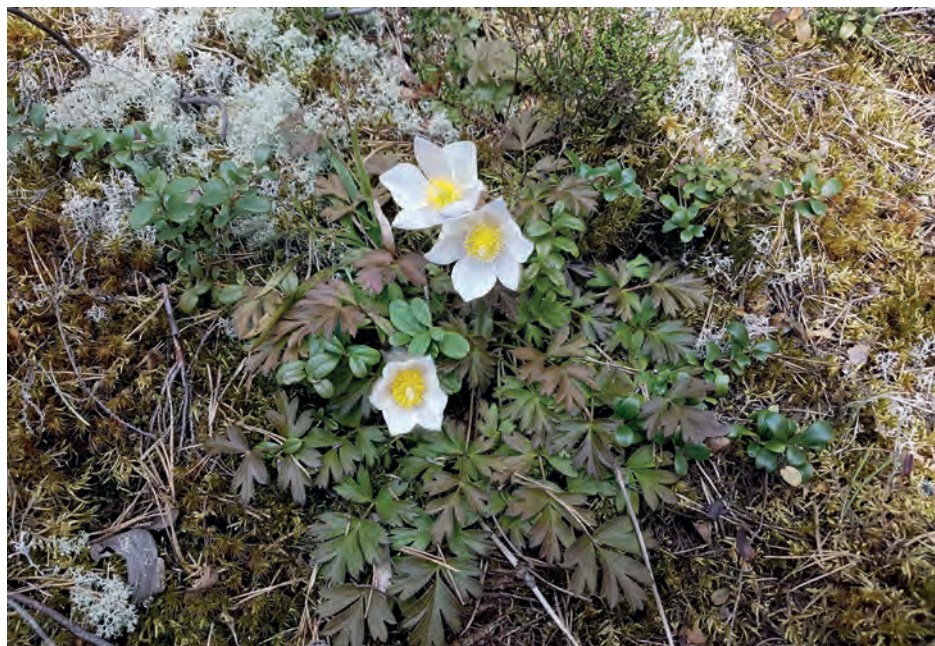

Fig. 1. Blommande mosippa den 18 april 2020. Här ser vi också den övervintrande bladrosetten tydligt.

Mosippa *Pulsatilla vernalis*, är bedömd som starkt hotad (EN) i den svenska rödlistan från 2020. Arten är även fridlyst. Den har under de senaste årtiondena minskat betydligt i utbredning och antal växtplatser. För att försöka bryta den negativa utvecklingen har Naturvårdsverket låtit utarbeta ett åtgärdsprogram som har som mål att gynna arten.

Mosippa är flerårig och enskilda plantor kan bli uppåt 100 år gamla. Det är en drygt decimeterhög ört med övervintrande bladrosett. Blomningen inträffar i april-maj. Stjälkarna är enblommiga med stora vackra klocklika blommor. Kronbladen är vita på insidan och ljuslila eller rödaktiga på utsidan. Blomman och övriga delar av årsskottet är mjukt

Fig. 2. Här kämpar mosippsplantan med en tät mossmatta. Var finner fröna en blottad yta att gro i?

silkeshåriga. Blomstjälkarna är först upprätta, sedan hängande, och i frukt åter uppsträckta och 20–30 cm höga med håriga frukter. De basala bladen är något läderartade, pardelade och relativt bredflikiga vilket skiljer den från vanlig backsippa som är smalflikig. Mosippans blad är vintergröna. Ibland växer den tillsammans med backsippa *P. vulgaris* som har blå till blåviolettera blommor, endast sällsynt vita.

Mosippa växer numera nästan uteslutande på isälvsmaterial i anslutning till rullstensåsar och sandfält. Glesa, torra tallhedar är den vanligaste biotopen men arten förekommer också på ljunghedar och andra hedartade betesmarker. Växtplatserna är ofta sydvända gläntor eller väglänther i lugnt och soligt läge med tidig snösmältning. Arten trivs inte bland blåbärsris eller i

tät ljung och för att kunna gro är den beroende av markstörningar som ger blottor i vegetationstäckets. Under de senaste femtio åren bedöms den ha minskat med åtminstone 50 %. Minskningen beror sannolikt på förändrat skogsbruk och ökad kvävebelastning. Halvöppna, olikåldriga och betade skogar är sällsynta idag. Igenväxning med ris eller gräs och tätande mossmattor är ett hot. Arten gynnas starkt av skogsbete och bränning. Det är också viktigt att man röjer och gallrar och ser till att det är tillräckligt ljust på lokalerna. Kan man inte bränna så kan "förnakrattning" vara en hjälp om man vill behålla sin mosippa. Krattningen bör göras när den blommat och bildat frön. Kratta försiktigt bort mosstället så att blottade ytor skapas, men blotta inte pålroten!

Lokalbeskrivningar

I Jönköpings län, exklusive Habo och Mullsjö kommuner som inte tillhör Småland, har vi regelbundet följt de lokaler som kommer från inventeringen av Smålands flora (SmFl) 1978–2005. Vi började floravakta mosippan redan 1999, alltså året innan den blev nationellt rödlistad. Det finns många uppgifter från 1800-talets senare del, men alla de gamla lokalerna har inte återbesökts genom åren. Däremot kan man från de gamla uppgifterna utläsa att mosippan på några av de nutida lokalerna funnits under mycket lång tid, exempelvis på Ränneslätt i Eksjö kommun, där arten samlades redan 1842. Andra exempel är Torarp i Vaggeryds kommun, där den samlades 1923 och Kåperyd i Jönköpings kommun som har belägg från 1906.

Under floraväkteriet har vi räknat antalet rosetter, vilket är inte alltid lika med antalet plantor. En planta kan hysa alltifrån en rosett till ett betydligt större antal.

Aneby

I Aneby kommun är två lokaler kända. På en av dessa har arten inte gått att återfinna under floraväkteriet, trots flera eftersök (vi har en rapport om 1 ex från SmFl 1987). Den andra lokalen, *Borgen*, är också rapporterad under SmFl 1987. Här har antalet varierat under åren 1999–2020 med allt från 4 till 36 rosetter. Plantorna lever lite farligt eftersom de växer utmed en mindre grusväg. På gott och ont pågår störningar från timmerbilar, skrapning av vägkanterna med mera. År 2020 fanns 27 rosetter. Detta är en av de lokaler där viss föryngring sker.

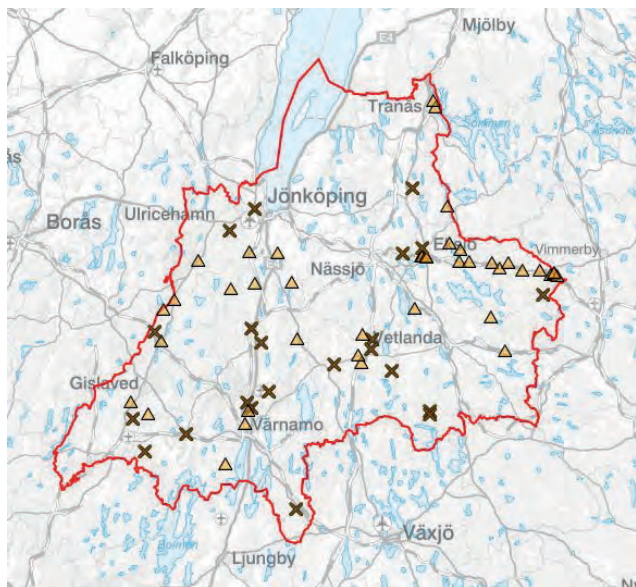

Fig. 3. Floraväktarlokaliter för mosippan i smålandsdelen av Jönköpings län 1999–2020. x = ej återfunnen. Utdrag från Artportalen, april 2021.

Fig. 4. Borgen i Aneby kommun. Mosippans rosetter är markerade med pinnar, vilket underlättar räkningen. Det kan också vara bra att sätta ut pinnar om man tänker göra åtgärder, så att man inte skadar plantorna.

Eksjö

Eksjö är den kommun som hyst flest lokaler, hela 19 stycken! Som framgår av tabell 1 hyser sex av de lokaler jag besökte 2020 färre än 10 rosetter vilket är ett väldigt lågt antal. Nummer 19 upptäcktes som ny lokal 2014. Tyvärr missade jag att besöka den 2020.

Följande tre lokaler hyste vid den senaste räkningen fler än 50 rosetter.

Källstorp, en kraftledningsgata i torr sluttning med enbuskar och ljung, tallskog runt om samt ett fuktområde strax intill. Plantorna växer i ett mycket begränsat område kring några enbuskar, och viss föryngring sker.

Hults-Ebbarp, en ljungmark utmed ett järnvägsspår. Ljungen är ganska tät.

Viss fortsatt ryckning av ljung är säkert gynnsamt men man bör inte blottlägga alla ytor. Viss föryngring sker.

Fig. 5. Fem rosetter, men är det en eller två plantor/individer?

Ränneslätt, ett militärt övningsområde. Här har man bränt marken vid åtminstone två tillfällen, och man håller efter sly.

Gislaved

I kommunen finns åtta kända lokaler. På tre av dessa är arten ej återfunnen under 2000-talet; den sågs senast 1985, 1989 respektive 1999. Ytterligare en lokal kan vara utgången. Där sågs senast 3 plan- tor 2010, och de två eftersök som gjorts därefter har inte resulterat i några fynd. En av lokalerna har inte besökts sedan 2011, då det fanns en rosett där. Det är

ute på Värö. Båt behövs vilket försvårar möjligheterna att floravakta. Sedan mosippan började räknas har antalet varit lågt, endast 1–2 rosetter. År 2020 återfann jag mosippan på följande tre lokaler.

Tuskebo, en betesmarkssluttning. År 2020 betades området av hästar. Mo- sippan växer på en mycket begränsad yta, max 1 m². Markägarna har satt lite träpinnar runt om plantorna för att skydda dem. Sammanlagt fanns 22 rosetter. Antalet har under perioden 1999–2020 varierat mellan 2 och 22 rosetter.

Tabell 1. Översikt över räknade plan- tor på mosippslokalerna i Eksjö kommun. x = noterad men ej räknad.

	1980-t	1990-t	2000-t	2010-t	2020
1		x (1990)			
2					3 ex.
3	x (1986)				
4			1 ex. (2006)		
5					2 ex.
6			1 ex. (2006)		
7					5 ex.
8				2 ex. (2014)	
9					78 ex.
10					55 ex.
11					88 ex.
12				2 ex. (2013)	
13				1 ex. (2015)	
14					9 ex.
15					4 ex.
16					1 ex.
17				1 ex. (2015)	
18				4 ex. (2015)	
19				3 ex. (2015)	

Nennesmo, en åssluttningsområde som troligen varit betesmark förr, men nu är mer skogbevuxen. Det rinner ett vattendrag ganska nära. Antalet har svängt mellan 4 och 38 rosetter. År 2020 fanns det 26 stycken.

Mossebo, en liten gräsmarkskulle intill en gårdsplan. Markägarna har skött den med slåtter vissa perioder. Här växer mosippan tillsammans med vanlig back-sippa. Antalet har varierat mellan 10 och 60 rosetter. Jag har en känsla för att förutsättningarna för arten har blivit något sämre än tidigare. År 2020 fann jag endast 18 rosetter.

Gnosjö

Inga aktuella lokaler är kända från denna tidsperiod.

Jönköping

Arten är känd från sex lokaler i Jönköpings kommun. På två av dessa är den inte sedd sedan fyndåret 1989 (1 ex) och 1990. På ytterligare två lokaler får vi kanske anse att mosippan är utgångsen. På dessa sågs arten senast 2012 (1 rosett) samt 2017 (20 rosetter). På den sistnämnda, *Magerslätt*, har det bara gått tre år men här växte den på en mindre åsbildning som tidigare betades av häs-

Fig. 6. Mossebo i Gislaveds kommun. Här växer mosippan i en något annorlunda miljö, det vill säga främst på slänten.

tar och efter att hävden upphörde har grästillsväxten tagit över totalt.

Alltså återstår två lokaler. Mosippan lever riktigt farligt på den ena, *Lilla Bosarp*, där antalet rosetter har svängt mellan 1 och 9 stycken. År 2020 fanns endast en trängd rosett kvar. Här växer den på en liten kulle/ås strax intill ett boningshus; gräsarterna tar över mer och mer.

Den sista lokalen, *Konungsö*, utgörs av en sluttning ner mot ett vattendrag. Den gamla skogen har avverkats och ny skog är på väg upp. Man har nyligen gallrat och då fällde man även en del träd ner mot vattendraget. Tyvärr lät man gallringsavfall ligga kvar. Vi är flera som har släpat bort en del men det behöver göras ännu mer. Antalet rosetter har här varierat mellan 1 och 27; år 2020 fann jag 9 stycken.

Nässjö

I Nässjö kommun har vi bara noterat en lokal från 1990 (2 ex). Ej återfunnen därefter.

Sävsjö

Mosippan är känd från sju lokaler i kommunen varav fyra saknar återfynd under floraväxteriet. På dessa sågs arten senast 1987, 1988 och 1992. Endast följande tre lokaler hyser mosippa idag.

En allmänning mellan åkermark och väg 127, sydost om *Karlsberg*. Området skulle må bra av att granarna gallrades bort. Stödutplantering av mosippa har skett där vid flera tillfällen. Antalet rosetter har svängt mellan 8 och 27; år 2020 återfann jag 21 stycken.

Lyckoberg, en åskulle i en betesmark intill stambanan. Antalet har svängt mellan 6 och 40 rosetter. Lägsta noteringen var från 2020.

Forsa, två skogbevuxna åskilar som löper ut i en fuktmark. Markägaren har berättat att hans mamma, som var född runt förra sekelskiftet, sagt att hon plockade stora buketter av mosippa för att smycka kyrkan med en gång per år. Det är naturligtvis inte därför den minskat på lokalen utan det beror på andra faktorer. Området betas inte, och skogen blir allt tätare och mörkare. Antalet rosetter har varierat mellan 15 och 70. År 2020 återfann jag 49 stycken, alltså ett hyfsat resultat.

Tranås

I Tranås har vi känt till två lokaler, varav den ena hade återfynd senast 2001. Det har aldrig setts mer än en rosett där. Den andra lokalen, *Röbälla*, är en tallskogsbevuxen sluttning ner mot en trädgård. De tidigare markägarnas dotter förde dagbok under en period på 1970-talet. Hennes noteringar avser med stor sannolikhet antalet plantor. Åren 1971 och 1972 noterade hon 90 plantor, åren 1973 till 1975 100 plantor och 1976 150 plantor. Under Smålands flora-inventeringen upptäcktes lokalen 1981. Jag har själv besökt den nio gånger mellan 2004 och 2020. Antalet rosetter har varierat mellan 18 och 30. År 2020 var det 23. Det är lite för mycket blåbärsris och mossor i vissa områden. Enligt de gamla markägarna är området mer skuggigt nu än på 1970-talet. Nya

Fig. 7. Röhälla i Tranås kommun. En lokal med gles tallskog. I borte delen av bilden, vid pinnarna, ser det bra ut men lite åt höger har blåbärsriset tagit över och kvävt flera plantor.

ägare har tagit vid, och även dessa har visat intresse för de vackra blommorna.

Vaggeryd

Mosippan är känd från fem lokaler i kommunen. På två av dem saknas återfynd; de sågs senast 1987 respektive 1990. Ytterligare en lokal verkar utgången. Där hittades endast en rosett 2011 och därefter är den ej återfunnen. År 2020 fanns arten kvar på två lokaler.

Torarp är ännu en lokal där arten växer på en åsbildning (betesmark) med ett vattendrag inte speciellt långt bort. Antalet har varierat mellan 3 och 75, men har helt klart minskat fortlöpande genom åren. Det största antalet rosetter (75) noterades 1999. År 2020 återfann jag 6 stycken.

En torr, sandig slänt mellan en åker och en väg i *Myrebacken*. Antalet har varierat mellan 20 och 83. Förra året

återfann jag 40 rosetter. Det är en av de lokaler där vi ser viss förnygring.

Vetlanda

I Vetlanda är arten endast känd från fem lokaler varav två inte hyst några plantor under floraväkteriet. På dessa sågs den senast 1980 respektive 1985. Arten får dessutom anses utgången på ytterligare en lokal där den sågs senast 2004 (1 ex). Därmed återstår två lokaler.

Ämmaryd utgörs av tallskog. Antalet har varierat mellan 1 och 7 rosetter. Viss förnygring har skett under senare år tack vare aktiv hjälp av floraväktarna.

I *Björkö* växer mosippan på en skog-bevuxen, stor och lång åsbildning. När den först rapporterades inom SmFl noterades 130 exemplar (säkert räknad som plantor då). Sedan dess har antalet svängt mellan 6 och 42 rosetter. År 2020 återfann jag 24 stycken. Området

ägs av kyrkan. För några år sedan röjde/gallrade de lite smått där, men det behövs mer åtgärder. Fler granar måste bort och slyet måste hållas efter. Även här lät man mycket av det som röjts ner ligga kvar över mosipporna - hur tänker de?

Värnamo

I Värnamo kommun är arten känd från åtta lokaler, men på fem av dessa är den ej sedd under 2000-talet. På en lokal återfanns en rosett 2005. Då hade den inte setts på flera år, och tyvärr har den inte återfunnits därefter. Alltså återstår det även här två aktuella lokaler.

Vällersten består av en tallskog på en liten åsbildning. Lokalen blev ej besökt 2020 men 2019 sågs 3 rosetter. Antalet har varierat mellan 1 och 4.

Kylabov utgörs av en bred ljungbevuxen ren mellan åker och skog. Arten blev först rapporterad 1983. Vid första floraväktarbesöket 1999 fanns en rosett. Bränning av området har skett, stödutplantering har också gjorts vid ett tillfälle. År 2010 fanns det 10 rosetter. Som mest under åren har det varit 20 stycken.

Summering

Summerar vi resultatet så är mosippa känd från 62 lokaler under perioden 1978–2020. Under 2020 återfanns arten på 24 av dessa. På 12 av lokalerna fanns endast 1–10 rosetter, på 9 lokaler fanns mellan 18 och 49 rosetter, och på 3 av lokalerna i Eksjö kommun fanns mer än 50 rosetter. Tyvärr är det bara en handfull av lokalerna som känns något

så när stabila, åtminstone på kort sikt (de närmaste 5–10 åren). Men ska vi ha kvar våra underbara mosippslokaler på längre sikt så behövs riktade åtgärder för att gynna arten. Nu tänker säkert någon att vi kanske har missat att återfinna den på några lokaler. Givetvis kan vi inte vara helt säkra; mosippa är inte alltid den enklaste växten att återfinna. Men eftersom vi började floraväkta arten så tidigt som 1999, har i många fall den som upptäckte lokalen under Smålands flora-perioden varit med ute för att visa växtplatsen. Många markägare eller boende i trakten känner också till sin vackra vårbloffa. Vissa förväxlingar sker dock mellan mosippa och vanlig backsippa.

Precis som Uno skriver på sidan 16 så behövs fler floraväktare, om vi ska orka med att övervaka denna underbara skönhet och andra trevliga växter i vårt område. Hör av er om ni är intresserade.

Citerad litteratur

- Edqvist, M. & Karlsson, T. (red.) 2007: *Smålands flora*. SBF-förlaget, Uppsala.
- Hildingsson, A. 2021: *Försök med sådd och plantering av mosippa på Hökensås 2009–2020*. Länsstyrelsen i Jönköpings län, Meddelande nr. 2021:07
- Magnusson, M. & Edqvist, M. 2007: *Inventering av mosippa (*Pulsatilla vernalis*) i Jönköpings län 2006–2007*. Länsstyrelsen i Jönköpings län, Meddelande nr. 2007:23

Samtliga foton, författaren.

Margareta Edqvist, Nässjö
>margareta.edqvist@telia.com<

Liten blåklocka utsedd till Sveriges nationalblomma

▪ Tomas Burén

Liten blåklocka. Foto: Ingela Carlström.

Efter en hård kamp mot vår landskapsblomma linnea har liten blåklocka *Campanula rotundifolia* utsetts till Sveriges nationalblomma. Svenska Botaniska Föreningen lät de lokala botaniska föreningarna nominera ett antal kandidater. Vi nominerade förstås linnean. Genom en publik omröstning i två steg utsågs sedan en vinnare.

Oavsett om man tycker att rätt art vann så känns liten blåklocka som en art som uppfyller alla kriterier som kan sättas upp för en lämplig nationalblomma.

Den finns över nästan hela landet, den är välkänd, lätt att känna igen och omtyckt av de allra flesta. Det är också en växt som är värdefull eller till och med nödvändig för andra arter, exempelvis en del bin. Jag brukar själv undvika att klippa av de plantor som sitter i den magra gräsmattan vid sommarstugan, men kämpar däremot med att bli av med plantor som har tagit sig in i mina odlingar. Rötterna är ganska djupa och inte så lätta att få upp, särskilt om man ska vara rädd om andra små växter intill.

Södra Vätterbygdens flora

▪ Göte Bengtsson

Nu är den äntligen klar, *Södra Vätterbygdens flora*, som lanseras i början av maj i år. Den omfattar nästan 450 sidor, är rikt illustrerad och har några hundra utbredningskartor. Omslaget pryds av Jönköpingskonstnären John Bauers vackra akvarell som avbildar gul svärdslilja. Boken ges ut på SBF:s förlag.

Ansvar för att utarbete den färdiga floran har legat på en redaktionsgrupp bestående av Göte Bengtsson, Lennart Persson, Marianne Rydén, Magnus Thorell och Agneta Åsgrim Berlin, med Gösta Börjeson som adjungerad och Kjell-Arne Olsson som ansvarig för layout, redigering och framställning av utbredningskartorna.

Växtförteckningen upptar två tredjedelar av boken. Textavsnitten beskriver områdets topografi, geologi och klimat, vegetationstyper, floraförändringar med mera, som är brukligt i detta slag av floror. Magnus Thorell redogör i ett historikavsnitt för den långa botaniktradition som finns i Jönköpingstrakten och hur floran utforskats här sedan 1700-talet. I några specialartiklar beskrivs den kulturpåverkade floran på några lokaler inom Jönköpings stad, bl.a. Dunkehallaravinen och Stadsparken. Och självfallet beskrivs hur Botaniska Sällskapets inventering av Södra Vätterbygden gick till.

Inventeringen av floran i Södra Vätterbygden

År 1966–1981 genomförde Botaniska Sällskapet i Jönköping en systematisk inventering av kärlväxtfloran i några socknar vid södra änden av Vättern, ett pionjärbete. Upplägget var mycket ambitiöst med inventering av rutor om 1×1 km, som utfördes av ett hundratal amatörbotanister. Projektet avstannade så småningom och den planerade tryckta floran kom tyvärr inte till stånd. Viss komplettering av inventeringen gjordes efteråt.

Höjd ambition

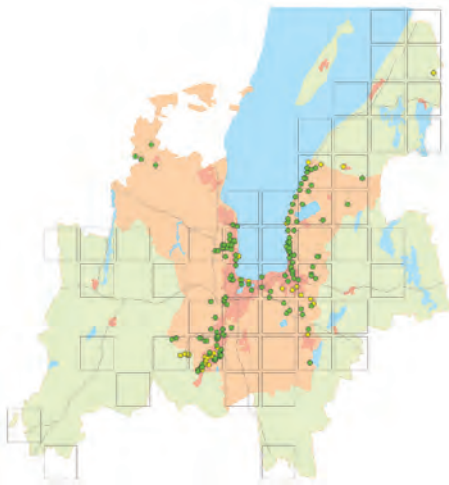
Kring år 2000 gjordes ett omtag och redovisningen utökades till att avse hela Jönköpings kommun, genom att vi fick utnyttja också material från Smålands flora. Habo socken i Västergötland ingick i den ursprungliga inventeringen. Hans Thulin var den som registrerade uppgifterna i en databas och skrev ett

första utkast till växtförteckningen. Åke Rühling hjälpte till med databaserna och har på slutet tagit fram en del statistik. Intressanta nya växtfynd och många registrerade återfynd från tidigare kända lokaler ända fram till år 2020 har tagits med i växtförteckningen.

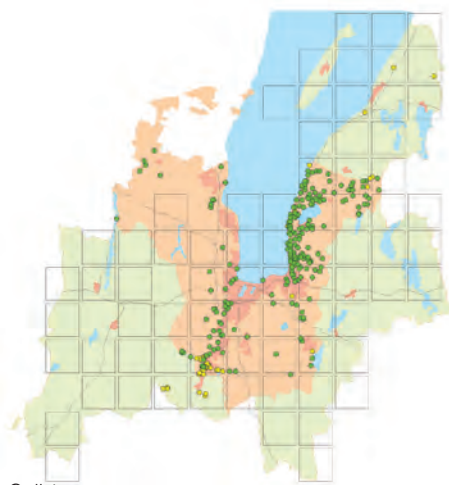
Växtförteckningen

Växtförteckningen upptar cirka 1900 taxa, bofasta och tillfälliga. I en del fall rör det sig bara om en gammal litteratur- eller herbarieuppgift. Antalet bofasta arter idag bedöms vara cirka 1250.

En knäckfråga var hur vi skulle redovisa växternas utbredning i kartform. Lösningen blev att visa förekomsten av en art enligt Smålands flora med grå kvadrater som motsvarar inventeringsrutorna om 5×5 km, och för Botaniska Sällskapets inventering (i det rosa-färgade centrala området) visa registrerade växtfynd med gröna prickar, i en och samma karta. Den tjugofem gånger

Skogsland

Gullviva

Höstspira i kärret vid Rocksjön i Jönköping, där Erik L. Ekman fann den i början av 1900-talet.
Foto: Magnus Thorell.

större upplösningen i Sällskapetets inventering ger självfallet en långt mera nyanserad bild av utbredningen av arten i fråga. – Gula prickar avser växtfynd från tiden efter 1982. – Som exempel visas kartorna för skogslind och gullviva.

Några intressanta växter i trakten

Ett av de mest oväntade fynden under Sällskapetets inventering var vityxne *Pseudorchis albida* i en ängsglänta i skogen i Barnarp. Den är där nu sedan länge utgången och finns endast på en lokal i sydvästra delen av Jönköpings kommun.

Höstspiran är något av ett skötebarn för vårt Sällskap. Den upptäcktes i Ljungarumskärren i Jönköping och beskrevs i början av 1900-talet som en ny art av den unge Erik Leonard Ekman. Den anges idag som en underart till kärrspira: *Pedicularis palustris* ssp. *opsiantha*. Den finns fortfarande kvar på den plats där Ekman fann den. Genom att kommunen sköter området med återkommande lieslätter är beståndet idag livskraftigt.

Taberg har en särpräglad flora genom de speciella mineralen och bergarterna. Brunbräken *Asplenium adulterinum* har

här en av endast två kända förekomster i Sverige. Stickelfrö *Lappula deflexa* har den enda förekomsten i södra Sverige vid Taberg.

Fågelarv *Holosteum umbellatum* är mycket sällsynt i inlandet. Denna ettåriga växt finns i en rabatt vid Västra torget i Jönköping och har bevakats av vårt Sällskap sedan den första gången påträffades här år 2008. Senast noterad i stort antal i april 2021, tillsammans med vinterportlak *Claytonia perfoliata*.

Till sist ett överraskande sentida fynd: Ullranunkel *Ranunculus illyricus* hittades av Lennart Persson år 2019 på kyrkogårdsmuren vid Barnarps kyrka, dock utan blomning. År 2020 fanns ett antal blommande exemplar. Denna art växer naturligt bara på Öland.

Försäljning av floran

Vi tror att floran är av intresse för såväl kunniga botanister som en bredare naturintresserad allmänhet. Den kan beställas hos Lennart Persson:

>lenper51@gmail.com<.

Mer information finns på:

>www.botaniska-jonkop.se<

Glöm inte åkerogräsen!

▪ Tomas Burén

Korndådra. Foto: Åke Widgren.

Som ni kunde läsa i förra numret av Parnassia kommer det att genomföras en nationell inventering av åkerogräs genom ett samarbete mellan Svenska Botaniska Föreningen och Sveriges lantbruksuniversitet. Inventeringen bygger på att alla arter inom en hundra meter lång och en meter bred åkerkant noteras och rapporteras till Artportalen. Alla som har ett

konto i Artportalen kan medverka. Kontakta Sebastian Sundberg >sebastian.sundberg@slu.se< eller Jan Y. Andersson >jan.andersson@svenskbotanik.se< så får du mer detaljerade instruktioner.

På grund av den pågående pandemin kan vi inte utlova några gemensamma inventeringsaktiviteter i Småland. Om du behöver hjälp med artbestämningar kan föreningens Facebook-sida vara en bra kanal. Där kan även mer spontana inventeringsinsatser annonseras i den mån gällande restriktioner tillåter. Det går förstås även bra att kontakta någon i styrelsen direkt via telefon eller e-post.

För Smålands del finns det en hel del frågor gällande åkerogräsen nuvarande status. Några exempel: Kösa *Apera spica-venti* är vanlig i sydost, men hur spridd är den i övriga Småland? Åkerkål *Brassica rapa* ssp. *campestris* och åkerrättika *Raphanus raphanistrum* har varit vanliga i stora delar av Småland, men hur ser det ut nu? Finns korndådra *Neslia paniculata* överhuvudtaget kvar i Småland? Hur vanlig är hampdån *Galeopsis speciosa* numera? Som ni ser finns det all anledning att titta närmare på vad som växer i åkerkanterna.

Tibast är årets växt

▪ **Tomas Burén**

Svenska Botaniska Föreningen har utsett tibast *Daphne mezereum* till årets växt 2021. Tibast är en buske som blommar tidigt på våren med rosa blommor intill stammen. Senare utvecklas röda frukter. Hela växten är starkt giftig. När det här numret av Parnassia kommer ut är tibasten överblommad, men den går att identifiera en stor del av året så det är inte för sent att ge sig ut och leta. De smala, helbräddade och något tunglika bladen är typiska och gör att tibast inte ska behöva förväxlas med andra arter även om blommor och frukter saknas.

Tibast har sina huvudförekomster i Småland på höglandet, där den verkar vara ursprunglig i rikare skogar, ofta nära vattendrag. I resten av landskapet är tibast oftast förvildad från odling och kan då växa i många olika miljöer, men oftast som enstaka buskar. Till exempel påträffas tibast ibland vid gamla torpställen.

Rapportera gärna alla förekomster av tibast på Artportalen och notera antal buskar, biotop samt om arten ger intryck av att vara spontan eller förvildad på lokalen.

Tibast. Rävlinge, Skärstad. Foto: Roland Carlsson.

Välkommen till årsmöte i Älmhult!

Lördagen den 14 augusti har Föreningen Smålands flora sitt årsmöte. I år är vi i Älmhult.

Årsmötet hålls på Muff, centralt beläget nära gamla IKEA, nu museum. Café Muff, Köpmangatan 19 omedelbart öster om där järnvägen passerar över Köpmangatan och med parkering alldeles intill.

Vi samlas kl 10:00. Efter årsmötet blir det sannolikt tid till i huvudsak obotanska strövtåg i närheten innan det blir lunch

ca 11:30. Därefter lämnar vi Älmhult för exkursioner kring sjöarna Römningen och Hängasjön under ledning av Krister Wahlström och Bertil Möllerström. Eftermiddagsfikat har vi med oss från Muff. Anmälan görs till Bertil Möllerström >pylle.bm@gmail.com<, 076 117 34 18, senast 7 augusti. Väl mött i våtmarkerna!

Vi måste naturligtvis anpassa oss efter covid-19-situationen, men förhoppningsvis ska vi kunna genomföra årsmötet och exkursionen som planerat.

Bli floraväktare!

▪ Uno Pettersson

Knärot, granspira, backsippa och ljungögontröst är några av de sällsynta växter som vi övervakar genom att regelbundet besöka kända växtplatser. Detta är en trevlig aktivitet som passar oavsett om du vill åka ut ensam eller tillsam-

mans med någon. Har du lust att hjälpa till? Kontakta i så fall Margareta Edqvist (Jönköpings län), Uno Pettersson (Kronobergs län) eller Åke Rühling (Kalmar län). Kontaktuppgifter finns på omslagets insida.

Råd till författare

Parnassia utkommer i maj och december. Artiklar och notiser skickas senast 1 april respektive 1 november till Tomas Burén eller Åke Widgren (se nedan) för att komma med i ett visst häfte.

Det är enklast om du skickar texten med e-post och gärna skriven i Word. Men det går också utmärkt att skicka texten på papper (läs då korrekturet extra noga så att allt blir rätt avskrivet).

Skicka gärna med förslag till bilder – teckningar, kartor eller foton av växter, miljöer, personer. Digitala bilder fungerar smidigast. Digitala foton måste ha hög upplösning och helst vara i formaten .tif eller .jpg.

Välkommen med dina bidrag till *Parnassia*!

Redaktörer:

Tomas Burén, Adelgatan 11A, 393 50 Kalmar.

Tel. 070-356 46 97. E-post: tomas.buren@netatonce.net

Åke Widgren, Ronnebygatan 10, 371 32 Karlskrona.

Tel. 0709-831449. E-post: cotula@gmail.com

Kjell-Arne Olsson, Evavägen 32 H, 296 32 Åhus

Tel. 073-745 49 94. E-post: kjellarneolsson87@gmail.com

Äldre nummer av *Parnassia* säljes

Beställ hos Margareta Edqvist, tel. 070-231 35 82

E-post: margareta.edqvist@telia.com

Föreningen Smålands Flora på Internet

Föreningens hemsidaadress >www.smalandsflora.com<

Föreningen finns även som en Facebookgrupp. Vi hoppas att den ska bidra till ett ökat intresse för botanik i landskapet, och att vi får fler engagerade medlemmar i föreningen.

Facebookgruppen heter **Smålands Flora**.

Sid 1

Margareta Edqvist

Mosippa i Jönköpings län – smålandsdelen

Sid 10

Tomas Burén

Liten blåklocka utsedd till Sveriges nationalblomma

Sid 11

Göte Bengtsson

Södra Vätterbygdens flora

Sid 14

Tomas Burén

Glöm inte åkerogräsen!

Sid 15

Tomas Burén

Tibast är årets växt

Sid 16

Välkommen till årsmöte i Älmhult!

Sid 16

Uno Pettersson

Bli floraväktare!

